

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAU.
CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 -
Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XIII.

BUENOS AIRES, 17 DE JULIO (JULIJA) DE 1942

Núm. (Štev.) 26

NAROČNINA:

Za vse ameriške države in za
celo leto \$ arg. 7.—; za pol
leta \$ arg. 4.—

Dva nauka

V 19. stoletju je več nemških filozofov širilo duh pretiranega materializma. Med vsemi se je pa proslavil Nietzsche, ki je učil, da sme sposoben človek uporabljati tudi nedovoljena sredstva, da se povzdigne nad druge. Kar je Nietzsche označeval, je materialistično evropsko izobraženstvo verovalo in izvrševalo. Začelo se je izkoriščanje ne samo poedincev, nego celih stanov in celo narodov. Ti nauki, ki so namest pravice hoteli uveljaviti povsod silo, so prodrli v ministrske in vladne palače, a zašli so tudi med ljudstvo, ki je včasih kar oboževalo nasilnike in izvrševalo njihovo voljo. Pod vplivom takih filozofov so bile organizirane nasilne vlade sedanjega doba, ki so začele izvajati Nietzschejeve nauke nad vsemi narodi, kar je povzročilo današnjo kaatstrofo.

Zanimivo je, da so se upirali takšnim naukom predvsem Rusi. Veliki ruski pisatelji tedanje dobe, predvsem Dostojevski in Tolstoj, so ostro nastopali proti nasilju kakor tudi proti oboževanju nadčloveka in proti materializmu sploh. Kakor da je predvideval nevarnost nasilja za Rusijo, je Dostojevski v svojih spisih, z njemu lastno sposobnostjo, obsojal tako nasilje poedincev kakor nasilje družbe in to tudi v slučaju, da ima nasilje dober namen. Njegove preroške misli so danes resnica.

Rusija je sedaj največja žrtev nemškega ali nidejevskega nasilja. Tu treba pripomniti, da radi takšnih spisov veljata oba imenovana veleuma, kakor tudi večina ostalih ruskih pisateljev, za nerazumljiva pri mnogih izobražencih sedanjega doba. Spominjam se, da sem pred nekaj leti čital v tujakšnji "Prensi" razpravo, v kateri je italijanski učenjak F. S. Nitti potrdil svoje nerazumevanje ruskega slovstva. In tako sem slišal pozneje tudi izobraženjšega človeka, ki je menil, da je sploh nemogoče doumeti misli ruskih veleumov — moralistov.

S tem mnogi izobraženci sedanjega doba sami priznavajo, da so pod vplivom nemške filozofije materializma in nasilja ter da so jim te teorije dostopnejše kakor nauki ruskih moralistov.

Pa ne samo med izobraženci, tudi med preprostimi ljudmi so našli učitelji nasilja mnogo privrženecov, kar smo imeli priliko opazovati pred nedavnim, ko je marsikateri naš rojak imel prav izlamsko vero v Hitlerja in njegovo "protikapitalistično poslanstvo", da si smo vsi poznali zločine, ki jih je izvršila njegova "stranka", in smo vsi vedeli, iz kakšnih poedincev obstoja nacistična družba. Bo že, da je bil to vpliv propagande, res je pa tudi, da tam, kjer ljudje niso dovzetni za takšne nauke, tudi najbolj spretna propaganda nič ne opravi, in tem manj, če hoče iz propale napraviti rešitelje. Vse to dokazuje, da je zaslava v nasilje tudi v široke plasti in da mnogi ljudje ne samo oproščajo nasilnežu, nego ga tudi slavijo, in če bi se današnjim nasilnežem posrečilo z uspehom zaključiti sedanjajo vojno, bi se večina ljudi ne samo uklonila, nego bi tudi proslavljala "genialnost" enega najbolj prostaških "državnikov" sedanjega doba.

Proti oboževanju človeka in posebno proti oboževanju državnika ali vojskovodje je nastopil predvsem Tolstoj. V njegovem velikem romanu "Vojna in mir" niti Napoleonu ne priznava kakšnih posebnih sposobnosti. Tolstoj je bil proti nasilju in proti vojni, tudi kadar je namenjena osvoboditvi kakšnega naroda, kakor nam prica njegov knez Levin v romanu "Ana Karenina" ob času rusko-turske vojne.

Izmed vseh evropskih so se ruski veleumi najbolj upirali teorijam nasilja. A Rusi se danes najbolj upirajo tudi dejanskemu nasilju. Od

Nemci se skušajo preriti do Kavkaza

Z OGROMNO SILO NAPADAJO JUŽNO KRILU RUSKE ARMADE IN NA NEKATERIH MESTIH SE JIM JE POSREČILO PREKORACITI DON — RUSI JUNASKO BRANIJO SVOJO ZEMLJO, Vendar pa ne prikrivajo resnosti položaja

Nemško vojno vodstvo igra najbrž svojo zadnjo karto na ruskem bojišču. Proti južnemu krilu ruske armade je sprožilo silovito ofenzivo, ki naj bi Nemcem odprla pot do Kavkaza. Zbralo je velike rezerve moštva in materiala in jih neglede na strahovite žrtve, ki jih terja spretni in junaški ruski odpor, meče brez prestanka v boj.

S posebno silo so se Nemci vrgli proti Voronežu in po večdnevni bitki so iz Berlina javili v svet, da je to mesto, važno prometno središče, prišlo v nemško oblast. Vest pa je bila preuranjena, kakor že mnoga druga slična poročila nacističnega generalnega štaba z vzhodnega bojišča. V Voronežu se Rusi še zmeraj drže in poslednje novice celo zatrjujejo, da so prešli mestoma v protinapade. Povsod pa ruska obramba ni mogla s takšnim uspehom vzdr-

žati nemškega napada. Nacistični armadi se je posrečilo na nekaterih mestih prekoračiti Don in na skrajnem jugu fronte se bližajo Rostovu, odkoder so jih bili Rusi tekom zadnje zime zapodili. Namen nemškega generalnega štaba je jasen: polastil bi se rad Kavkaza in si tako zagotovil petrolej, potreben za nadaljevanje vojne proti demokratičnim silam. Izvedenci računajo, da je Hitler sklenil žrtvovati za kavkaški petrolej, če bo potrebno, tudi en milijon svojih ljudi, in menijo, da bi to ne bila v nacističnih očeh prevelika cena za kavkaške vrelce.

Boji so izredno krvavi in presega vse, kar je v tem oziru doslej poznala zgodovina. Da se Rusi z izredno žilavostjo, spretnostjo in hrabrostjo borijo, priznavajo Nemci sami. Orjaška bitka je v polnem razvoju in ni mogoče predvidevati, ka-

ko se bo končala. Ruski odgovorni krogi nikakor ne prikrivajo resnosti položaja, marveč svoje ljudi in tudi zavezniške odkritosrčno opozarjajo na nevarnost. V Moskvi menijo, da je sedaj že nujno potrebno, da Angleži in Amerikanci otvorijo v zapadni Evropi takozvano "drugo fronto", razbremenijo s tem rusko armado, ki že toliko časa nosi vso težo nemške vojne mašinerije, ter tako zmešajo nacističnemu vojnemu vodstvu račune. Tudi v Veliki Britaniji sami in pa v Združenih državah Severne Amerike se en del javnega mnjenja s pozivljeno živahnostjo zavzema za tako pomoč ruskim zaveznikom. Po nekaterih vesteh iz ruskih krogov, glede katerih pa seveda ne moremo vedeti, koliko so utemeljene, se bo "druga fronta" otvorila v najkrajšem času.

Nemške mirovne sanje

Poslednji vojni dogodki so razmaknili zastor in je bilo mogoče videti, kaj so nemški vojni načrti. Isti načrt, katerega so imeli lani, skušajo spet letos uresničiti, ker je lani propadel. Stegnili so dvojne lovke, a katerimi nameravajo seči v Kavkaz. Čez libijsko puščavo in Egipt ter Sveto deželo in Sirijo bi prišel Rommel s svojo afriško armado, druga lovka pa naj bi obkrožila Črno morje in segla tam do kavkaškega petrolejskega bogastva. Onstran je pa še Irak in Iran, ki sta tudi deželi bogati petroleja, gonilne sile, katere Nemcem povzroča ravno največ skrbi.

Nemški načrt je torej obvladati Sredozemlje in Črno morje, polastiti se azijskih petrolejskih vrelcev in potem...

Nadaljevanje vojne bi za Nemce ne bilo več tako težavno, če bi jim ta načrt uspel in pred mesecem so bili menda precej gotovi, da njihovi računi ne morejo zgrešiti. Rommel se je dobro pripravil na svojo nalogo in navalil s silo, katere je šla kot povodenj tja proti Egiptu, toda... Pri El Alamein, 100 km pred Aleksandrijo se je tako upehala njegova vojska, da je začela loviti sapo, Angleži pa so dobili časa, da so se krepko uprli in zavrli nadaljni pohod. Upravičeno sodimo, da je ta Rommeljev neuspeh zavrl za to leto

orjaških bitk, ki se že leto bijejo v Rusiji, je predvsem odvisna usoda Evrope. Godi se torej prav tako, kakor je predvideval Dostojevski, ki je menil da bo Rusija s svojim pravoslavjem rešila Evropo. Danes pravoslavje, v katero je Dostojevski zelo veroval, ne igra tiste vloge, kakor v tedanji dobi, toda ruski narod je isti kakor takrat, samo da ima v sedanjosti dobi mogoče več odločnosti vztrajati do zmage. In upajmo, da bo zmagal in tudi sodeloval pri rešitvi sedanjega Evrope. Upajmo pa tudi, da po sedanjosti vojni izgine tista "filozofija" — res čudno, da se taki zli nauki tako imenujejo — ki podžiga strasti ter napeljuje človeka k pohlepu in zlobnim dejanjem, drugače bi zmaga ne bila zmaga, ker bi pač kmalu prišlo do novih zapletljajev. Izginiti bo moral nauk v nadčloveka, nadoblast ter v opravičenost izkoriščanja in pokopati ga bo treba obenem z drugimi tevtonskimi teorijami, proti katerim so se borili ruski veleumi — moralisti.

I. P.

demške načrte v Sredozemlju. Irak je še daleč, Kavkaz pa še dalje.

Druga lovka sega proti Kavkazu čez Ukrajino in čez Don. Že dva meseca poskušajo Hitlerjevi generali, kje bi našlo občutljivo točko v ruski obrambni črti. Nekaj so res dosegli, toda cena, s katero so dosežene uspehe plačali je ogromna in uspehi se omejujejo vedno bolj. Lokalne pride bitve. Čeprav so že nešteto krat zakričali o "zlomu", o "predoru" fronte, o "razsulu" ruske obrambe, o "odločilni zmagi" in podobne besede, s katerimi so obogatili svoj besedni zaklad, da tolažijo svoj narod, ki čaka uspehov, in se noče zadovoljiti s starimi besedami, pa mu zato strežejo z novimi skovankami.

Njihov načrt je, dobiti v svojo oblast petrolejska bogastva prednje Azije, nakar menijo ponuditi svoj mirovni predlog.

Pri mirovni ponudbi bi se napravili prav velikodušne. Mi Slovani bi mirovni strošek plačali, Francozom bi pa pokazal Hitler svojo velikodušnost. Angležem bi pustil nekaj kolonij, Amerikancem bi dopovedal, da je Evropa zadovoljna z njegovimi načrti. Tako je upal Hitler in seveda še upa, da bo tako šlo.

In še več se je zvedelo.

Kakor je brez oklevanja izdal Hitler svojega zaveznika Rusijo, prav tako je pripravljen storiti z Japoncem, kateri naj bi Ameriki plačal mirovno ceno. Toda razvoj dogodkov ne gre po Hitlerjevih načrtih.

Med brati - roparji

Radio Budapest je javil Slovacom in Romunom: "da je ogerska armada najmočnejša in najbolj opremljena v Vshodni Evropi". Nadalje opozarja, da se jim lahko zgodi, da izgubijo še kaj svojega ozemlja, kajti Ogerska bo znala braniti svojo čast proti tistim, kateri se drznijo žaliti jo. Bila pa je žaljena s pisanjem romunskih in slovaških časnikov.

Časniki teh dveh sosednih dežel so namreč pisali "o skupnem sovražniku" in prav tako so se izrazili v obeh deželah po radiju.

Od tedaj, ko so se Ogri polastili pod nemško potuho ozemelj, ki pravice pripadajo Romunom in Slovacom, vre stalno in raste napetost, ki je prišla tako daleč, da je Romunija že glasno povedala svojo zahtevo po sedmograškem ozemlju, kakor tudi Slovaki zahtevajo nazaj Podkarpattijo, ki so jim jo ugrabili Ogri.

Poročevalci, ki so prišli iz priza-

detih ozemelj, pravijo, da je v obmejnih krajih povsod polno vojaštva in je nevarnost resna, da pride do vojnega spopada. Raznih obmejnih prask pa je tako vsak dan nekaj.

Četniki blizu Trsta

"Jugoslovanski četniki so vdrl v Italijo ter prišli do Trsta, kjer so se spopadli z italijansko vojsko". To vest so priobčili te dni tujakšnji listi in jo nekateri tudi komentirali.

Nas Trst, v katerega bližini se bijejo z Italijani naši rojake

Mnenje, da se gre tu za oddelke Mihajlovičeve vojske, prav gotovo ni utemeljeno, ker je Trst predaleč od središča organiziranega jugoslovanskega odpora proti sovražniku. Pač

pa je verjetno, da se gre tu za primorske četnike, za naše ožje rojake, ki se bore proti Italijanom in so pri Trstu, po tej vesti, merili svoje sile s kakšnim večjim oddelkom italijan-

Italijanskega generala so pihili

Poveljnika italijanskih zasedbenih čet v Hercegovini, generala Peridi Negri, so jugoslovanski borci ubili. Tako javlja brzojavno poročilo, ki ne prinaša drugih podrobnosti. Najbrž je Mussolinijev general padel v kakšnem večjem spopadu med italijanskimi četami in našo narodno vojsko, ki jo vodi Draža Mihajlovič, saj so zadnje čase prihajala poročila, da je jugoslovanska narodna vojska začela z živahnimi operacijami proti Nemcem, Italijanom, Bolgarom, Madžarom in vstašem, ter jih razširila, med drugim, tudi na Hercegovino.

V zvezi s sedanjimi boji v Jugoslaviji je vzbudila pozornost tudi vest, da so Mihajlovičevi borci tako izdelali dve bolgarske divizije, da ju je moral bolgarski generalni štab

umakniti z bojišča in nadomestiti z novima.

Nove Lidice

V Zedinjenih državah Sev. Amerike je bila oni dan značilna svečanost. Neko naselje je dobilo ime "Lidice". Nemci so namreč na Češkem mestece tega imena razrušili in ga izbrisali iz vseh zapisov. Zato pa se bo to ime ohranilo vsaj v Ameriki, v deželi svobode, dokler ne bodo spet stare Lidice zrastle iz slavne zmage in razvalin.

Trije Italijani ubiti v Ljubljani

V Ljubljani so napadi na Italijane na dnevnem redu.

Po radiu je bilo te dni javljeno, da so bili ubiti trije Italijani. Lahi so se za to maščevali ter ustrelili 15 Slovencev.

Nemci so požgali vas Dražgoše

London (JIS) — "Yugoslav News Bulletin", ki izhaja v Londonu, priobčuje sledeče:

"Nemci so uničili ljubko in napredno vasico Dražgoše, med Bledom in Bohinjem. Sedaj so prišle podrobnosti o tem uničevalnem delu. Zgodilo se je letos 10. januarja.

Slovenci se upirajo nemškemu zatiralcem. Mnogi slovenski sinovi se skrivajo v gorah triglavskega pogorja. Nemci so sumili, da jih prebivalci Dražgoš zalagajo s hrano. Dokazov za to niso imeli, samo sumili so. A to jim je bilo zadosti za zapečatenje usode 444 oseb, večinoma žen in otrok. Omenjenega dne je prišla v vas gestapo. Napodili so prebivalce iz hiš. Ti so vedeli kaj to pomeni. Nemški zločinci so bili že znani po vsej Sloveniji. Zato so se prebivalci poskušali skriti po okoličin. Potem se je začel pekel. Nemci so vrgli na sleherno hišo zažigalne bombe. Nato so se spravili nad ljudstvo. Vse, ki se jim ni posrečilo pobegniti, so pokosili s strojnimi. Vas je zgorela do tal, vse razen cerkve. Večina žen in otrok, ki so pobegnili v gozdove, je zmrznila, ker niso mogli vzeti s seboj obleke. Gestapo je našel vsega 82 oseb iz vasi Dražgoše. Pognali so jih v neko koncentracijsko taborišče, odkoder Slovence gonijo v Nemčijo.

To pa še ni bilo zadosti. Nemci so krvavi zločin oznanjevali po vsej deželi z lepaki, na katerih je pisalo, da so vas Dražgoše požgali, moške pobili, ženske in otroke pa da so po večini zmrznili v gozdovih."

Dostavek uredništva: V Krajevem leksikonu dravske banovine iz leta 1937 so Dražgoše sledeče opisane:

"Dražgoše spadajo pod srez ali okraj škofja Loka, do katere je razdalja 22 kilometrov, do Železnikov pa je razdalja devet kilometrov. Župnija v kraju. Šola ustanovljena leta 1894, dva oddelka, SKJ, katoliško prosvetno društvo, Bralno društvo, gledališki oder. Vas se nahaja 853 metrov nad morsk gladino (pri cerkvi). Leže v prisojnih poljih pod Jelovico (Kotlič za Dražgonsko goro 1.410 metrov), ki se konča na Selsko dolino s strmim, odsekanim robom.

"Vas je postavljena tik pod gozdnat rob, vzdolž občinske ceste, ki se na treh mestih spušča v dolino (na Češnjico k banovinski cesti pet kilometrov). Selišče se deli na dve večji skupini: Dražgoše pri cerkvi (Pod farno cerkvijo) s seniki, ki segajo štiri kilometre daleč proti zapadu pod pečine Dražgoške gore, in Dražgoše na pečeh, 10 minut vzhodno od cerkve. Blizu odtod stoji zaselek Jelenšče. Preko potoka Češnjice samotna Novakova kmetija. Bliznje vasi na južni strani so: Rudno, Lajše in Kališe. Prebivalci so bili sprva vsi poljedelci, nato so prevzeli gozdno delo in lesno obrt (gozdni delavci, oglarji, vozniki in sodarji).

"Gozd povečini pripada zunanjim posestnikom in verskemu skladu, vaščanom pa manjše parcele in pašniki (senožeti). Električna razsvetljava iz Rudna; žična tovarna vzpenjača na planoto. Okrog vasi so pred leti kmetije, nato rudarji kopali železno rudo za plavže v železnikih, ostanki ter rovov so deloma še vidni. (Laški vrh, Trogivec, Jelenšče). Izhodišče za izlete na Jelovico in dalje na Sotesko (tri ure) in Bled (iz Rovtarice, oziroma Selske planine okrog štiri ure), na Rattitovec

(1.682 metrov) tri in pol ure; Kerkova koča, na Podnart in Kropo (tri do štiri ure). Jako prikladen kraj za planinsko letovišče in zdravilišče.

"Tu okoli se še nahajajo sledovi staroslovenske naselbine. Vas je leta 1291 spadala pod županstvo na Rudnem in je tedaj štela: Pri cerkvi 8, na pečeh 9, na Jelenščah 2 kmetiji. Vse tri so leta 1931 združili v eno vas. Župnija Dražgoše, dekanija Loka ima 444 duš. Pokopališče. Župna cerkev sv. Lucije se prvič omenja leta 1535. Sedanja baročna stavba je iz leta 1642-1647. Posebna znamenitost cerkve so štiri zlati oltarji iz leta 1658, najlepši tovrstni umetnostni spomenik v Sloveniji; marmornat podstavek velikega oltarja iz leta 1934. Iz selske prafare se je izločila kot župnijski vikarijat let 1756. Mathične knjige od leta 1757. V Jelenščah se je rodil leta 1857 Luka Jelenc, organizator učiteljstva, publicist in državni poslanec na Dunaju."

Nezvesti zavezniki

V Romuniji je bila odkrita tajna družba, katere je pripravljala upor proti nemškemu zavezništvu. Svoje člane so že dobro oborožili za dan, ko so nameravali razglasiti prelom z Nemci.

Tudi Ogrji niso vsi navdušeni za hitlerjevsko klanje. Poslednji čas je namreč prišlo na dan, da so prejemali jugoslovanski četniki orožje in municijo iz ogerskih vojskih zalog.

Načelnik tajne policije v Zagrebu ubit

Pred par dnevi je bil na Jelačićevem trgu v Zagrebu ustreljen načelnik gestapa nemški major Helm.

Spremljevalci Helma so po napadu začeli streljati na mimoidoče, kakor tudi metati ročne bombe v kavarno "Gradski Podrum", kjer se je v tem času nahajalo mnogo gostov.

Kakor poročajo, je bilo pri tem kakih 700 oseb ubitih in ranjenih.

Oborožen odpor na Hrvaškem

Demokratsko-politično prepričanje, hrvatskih kmetov — naučenih skupnega odpora — iz zemljepisne okolnosti v največjem delu Hrvatske niso pripravne za bojevanje. Navzlic temu je odpor silen. Vrstijo se napadi na vstaške posameznike in na vstaške oddelke v mestih in v vaseh, zlasti pa so priljubljeni napadi na nemško in italijansko vojaštvo. N. pr. napad na nemške vojake v Zagrebu, napad na glavno telefonsko centralo v Zagrebu in v Dobravi na avtobus, ki je prevažal nemške vojake itd. Nemci se čutijo v Hrvatski prav malo varni in sovrastvo naroda proti njim raste zlasti zaradi tega, ker vse pomankanje hrane in drugih potrebščin po pravici pripisujejo njim, kajti vso žetev rodovitnih predelov so morali prodati Nemcem.

Oboroženi napadi na vstaše in na Nemce so se razširili po vsem ozemlju do samega Zagreba. Gibanje v bližini Zagreba do 12 km. naokrog je preprečevano, prepovedano so n. pr. sprehodi v Samobor ali Sljeme ob nedeljah brez posebne vojaške izkaznice. Nad napadalec v Šibeniku so izvršili smrtno obsodbo, 26. septembra so poslali kazensko eksped

Dr. Robert M. Ortiz umrl

V sredo zjutraj je umrl dr. Robert M. Ortiz, bivši državni predsednik Argentine, ki se je bil pred kratkem, radi bolezni odpovedal.

Pogreb se je vršil v četrtek zjutraj, katerega se je poleg vojaških in civilnih oblasti udeležila tudi velika množica prebivalstva.

José Manuel Estrada

13. julija je vsa Argentina slavila stoletnico rojstva velezaslužnega svojega sina J. M. Estrada.

Živel in deloval je ta mož v nevarnem času. Bil je veren katolik ne le po imenu ampak tudi po dejanju. V tisti dobi so frimazonske sile postavile vso moč, da deželo poženejo v brezvestvo. Estrada, odločen in dosleden mož, je bil tedaj vseučiliški profesor, ki je tudi na svojem visokem mestu vztrajal dosleden v besedi, dejanju in zgledu. Njegovi nasprotniki so tedaj triumfali. Vrgli so veronauk iz šol, križe pa iz javnih pisarn.

Estrada je imel malo zanesljivih soboreev, toda vztrajal je kljub nevarnosti, da zgubi svojo profesorsko katedro. Njegovo pero, njegovi javni govori, njegova prepričevalna beseda poslušalcem je užigala in žgala, dokler ga niso s krivico in nasiljem, po 20 letih obdobjanja vrednega dela, vrgli z njegovega katedra. Tudi to ga ni uklonilo in je delal dalje s peresom kot žurnalist, kot politik.

Danes je govorila zgodovina in je prepričala vso javnost, da je bila Estradova ideja prava in njegovo delo blagoslov za domovino, zato so mu ob stoletnici postavili mnoge spomenike in spisali knjige o njegovi

diciji in madžarsko vojsko v Subotico, mesto, kjer je hrvatsko prebivalstvo v večini, sedaj pa je pod madžarsko zasedbo.

Ker Hrvati sodelujejo z oddelki Draže Mihajloviča, si vstajši ne upajo poslati proti njemu "hrvatske vojske". Kadarkoli vojaki generala Draže Mihajloviča ujamejo hrvatskega vojaka, mu dajo puško v roko in ga povabijo, naj se z njimi bori, ali pa ga puste; naj gre domov, če mu je tako ljubše. Kadar pa ujamejo vstaša ali muslimana, ga ubijejo brez usmiljenja. Pomenljivo je — čeprav se o tem sporoča šele sedaj — da je načelnik generalnega štaba generala Mihajloviča neki major, Hrvat.

govem nesebičnem delu. Bil je eden redkih, ki ni bil "kruhoborec", temveč učitelj resnice, pa četudi preganjan in stiskan zaradi resnice in pravice.

NAFTE EMANJKUJE

Argentina pridela zelo mnogo nafte. Toda vsa dosedanja produkcija ne zadostuje za kritje domače potrebe. Vedno je bilo treba uvoziti še 30% nafte, ki je prihajala deloma iz Sev. Amerike, deloma iz Mehike in Venezuele. Vojna je pa v poslednjem času zavrla trgovino s petrolejem, kateri je seveda najprej na razpolago za vojne svrhe. Sedaj je pa Nemčija postrčila pomorsko vojsko, s čemer je uvoz nafte v Argentino dočela onemogočen. Zato je bila oblast prisiljena, da omeji konsum nafte za 1/3 dosedanje potrošnje.

TURISTIČNI KONGRES

Tisti rojaki, kateri ste imeli kdaj priliko videti tukajšnje turistične kraje, ste takoj opazili, kako nerazvito je planinstvo in sploh turizma v tej deželi.

Vsa turiztika tukaj je bila prepuščena le zasebni inicijativi in je zato seveda iskala le dobička. V mesecu avgustu pa se bo vršil v Buenos Airesu turistični nacionalni kongres, kateri se bo ukvarjal s potrebami turizma v Argentini in o ureditvi tozadevnih vprašanj s sosedmi.

ZIVALI NA POTI

V poslanski zbornici je bil predložen zakonski osnutek za postavbo, ki naj odstrani nevarnost na prometnih cestah, kamor lahko pridejo živali. Zunaj na deželi je namreč nešteto prometnih nesreč radi govedi, ki zaidejo na ceste. Zakonski osnutek se nanaša tudi na vprežne živali, katere puščajo nekateri neprevidni lastniki na cesti in je potem neumna in nemirna žival čisto vzrok prometnih nesreč.

ZIMA, ZIMA BELA...

Corrientes pravijo, da do letos ni poznal snega. 3. junija ga je padlo 6 cm. Salta in Jujuy sta deželi, ki sežeta daleč proti ekvatorju. Letos so imeli že več dni mraz na 0 in tudi pod 0.

SMRTNA KOSA

Društvo "Edinost" poroča, da je 12. t. m. umrl njen član Evarist Magera.

Pogreb se je vršil v sredo 15. na pokopališču Sv. Hieronima ob 3.30 popoldne.

Naj počiva v miru!

ŽALOSTNA NOVIC

Kakor imajo mnoge stvari svojo tajnost, tako jo ima tudi ta. V nedeljo dne 28. junija t. l. je šel obiskat inž. Pedro Grosso našega rojaka Franca Madronić, kateri je bil njegov delavec in je živel v ulici Galiotti 564, Barrio Firpo.

Ing. Grosso je šel pogledat, kako da Franc tako dolgo časa izostaja in ne pride na delo, ker to ni bila njegova navada. Inženir je prišel do Francetovega doma, katerega je postavil par mesecev nazaj. Soba je bila zaprta od znotraj ter si takoj mislil, da ni nekaj prav. Pozval je policijo ter dopovedal kako je stvar. Policija je takoj na to odredila da se vrata vdrejo. Ko so vstopili v sobo, našli na postelji nesrečnega Franca, mrtvega. Kakor je povedal inž. Grosso je pokojni izostal okoli 15 dni z dela. Pri njegovi postelji so

našli velik "brasero" napolnjen do polovice s pepelom, kar je dalo misliti, da je nesrečnež umrl vsled strupenega plina, ki ga oddaja oglje. Pokojni je bil dober prijatelj vseh, ki so ga poznali, ker je znal spoštovati vsakega.

Franc je bil doma iz vasi Špeharji, občina Vrh, okraj Črnomelj, star komaj 41 let. Po podatkih, v Evropi ne zapuša nikogar, edinole v Canadi ima eno sestro.

Njegov pogreb se je vršil dne 30. junija ob 16 uri na pokopališču San Jeronimo.

Naj mu bo lahka argentinska zemlja!

Poziv

Z ozirom na letno reorganizacijo Osrednjega odbora Jugoslovanske narodne Odbrane, je Osrednji odbor sklenil na seji z dne 10. julija 1942 leta, da osnuje Odelek J.N.O. Buenos Aires - Središče in v ta na novo osnovani odelek avtomatično pridejo vsi člani, ki so bili vpisani v J.N.O. v ulici Stgo. del Estero 629, Bs. Aires.

Volitev odbora tega novega odseka bo v Jugoslovanskem domu na Dock Sudu, ulica J. M. Núñez 1751 in to v nedeljo 26. julija ob 10 uri dopoldne.

Odbor poziva vse rojake, ki stanujejo v okvirju Buenos Airesa in še niso vpisani v narodno odbrano, da to nemudoma store ter se vpišejo v ulici Santiago del Estero 629 in pridejo na volitev. Vpisuje se vsak dan od 2 do 8 ure zvečer.

Po konstituiranju tega odseka, bo sklican zbor delegatov vseh odsekov ter se bo izvršila reorganizacija Osrednjega odbora, kot vrhovna uprava J.N.O. v Argentini.

Za Osrednji odbor J.N.O.:
Ruke Mikuličić, predsednik
Arh. V. Sulčić, glavni tajnik.

"Zveza Jugoslovanskih Društev v Argentini"

V zadnji "Njivi", štev. 1, letnik VI., je zrasla "Zveza Jugoslovanskih Društev v Argentini". Kakor čitamo na 5. strani, združuje ta visokodoneči naslov vsega 3 — reci in piši: tri — slovenska društva, čeprav je jugoslovanskih društev samo v Buenos Airesu in bližnji okolici več ko dvajset. Jasnno je torej, da ni ta novorojenček nikaka zveza organizacij jugoslovanskih izseljencev v Argentini, marveč so si prijatelji pri "Ljudskem odru" to reč izmislili z nekimi posebnimi nameni, ki jih doslej še niso razodeli. Za našo izseljensko skupnost v Argentini ta visokodoneči naslov gotovo ni namenjen, ker vsi dobro vemo, da sta ljudskooderska "Zveza Jugoslovanskih Društev v Argentini" in dosedanjí ljudskooderski "Meddruštveni odbor" eno in isto. Namenjen je za uporabo drugje, kjer bi mu mogli nasesti taki, ki razmer ne poznajo.

Če bi mi čitali, da nekaj predlaga, želi ali zahteva "Zveza kitajskih društev v Združenih državah Severne Amerike", bi si seveda predstavljali, da to predlaga, želi ali zahteva organ, ki zastopa vsaj ogromno večino vseh kitajskih organizacij v U.S.A. Ker kitajskega društvenega življenja v zvezdnati republiki ne poznamo, bi pač sklepali samo po naslovu.

Toliko zaradi jasnosti.

PRVOVRSTNO KOSILO!

MEDNARODNA KUHINJA — OBED \$ 1.20 — 6 JEDI

Florida Bridge Club

Vsak četrtek zvečer ob 21.30 uri

BRIDGE TURNIR

Vsak mesec

RUMMY in SKAT TURNIR

Klub se obrača na vse interesirane, da se turnirja udeleže. Natančnejše podatke se dobi pri klubovem vodstvu osebno ali po telefonu od 10—16 ure (tel. 32-3871) od 16.30—20 ure pa (tel. 32-3182)

VIAMONTE 741

BUENOS AIRES

Se priporoča VODSTVO.

PRVOVRSTNA KROJAČNICA

"LA ESTRELLA"

ZA JESENSKE IN

ZIMSKE OBLEKE

V ZALOGI VELIKA IZBIRA

BLAGA ZNAMKE SUPERLAN

Stanislav Maurič

TRELLES 2642 — Buenos Aires

U. T. 59-1232

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 od 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

BARTOLOME MITRE 1676

POZOR!

TRGOVINA ČEVLJEV BELTRAM

Vas podomače postreže.

Če hočete biti elegantno in dobro obuti, posetite to trgovino, imeli boste na razpolago veliko izbero vsakovrstnih čevljev, copat za delo, šport in izlete. — Pridite, pa se boste prepričali!

Se priporoča

Albert Beltram

DONATO ALVAREZ 2288 — BUENOS AIRES

"Slovenski dom"

bo imel prireditev s petjem in igro v treh dejanjih:

"TRI SESTRE"

dne 9. AVGUSTA ob 4 uri pop. v dvorani ALSENA 2832.

PEVSKE VAJE

V nedeljo 19. t. m. ob 5 uri popoldne bodo pevske vaje za ženske v "Slovenskem domu". Pridite vse in točno!

Slovenska igra argentinskem odru

V bolnici Alvear je po prizadevanju sestre Odile bila 12. jul. uprizorjena igra "Goslarica naše ljube Gospe", prevedena na špansko pod imenom "El amor filial". Štirideskoma dramo je režiral g. Škof, igranje pa so v vseh glavnih vlogah naša dekleta — naše najboljše igralke: Irena Jekšetova, Angela Laknerjeva, Marica Koradinova, Vida Kjudrova, Jožica Komeljeva, Erna Paškulina, Irena Vidmarjeva, Anica Laknerjeva in Ida Pečenkova. V njihovi družbi je bila tudi gdca Sfiligiojeva in nekaj drugih deklet.

Ta prelepa igra je šla čez pre-mnoge slovenske odre in je žela vedno izredne uspehe. Pod spretno režijo g. Škofa je tudi nedeljski nastop bil zelo dovršen. V skromnih razmerah je bilo težko urediti pozorišče in je bilo zato občudovanja vredno, kako so scenerijo umetniško priredili.

Prav isto igro bomo imeli priliko videti v ugodnejših razmerah, kjer bodo režiser in igralke lahko razvili še bolj dovršeno svoje talente in postregli našemu občinstvu z izrednim umetniškim užitkom. Zgodilo se bo to 13. sept., ko se bo vršila veselica "Duhovnega življenja", v salonu San José, Azcuénaga 164.

Zabava

"SLOVENSKE KRAJINE"

Vsi rojaki in rojakinje ste vabljeni na plesno prireditev, ki jo bo imela

"SLOVENSKA KRAJINA" v Restavrant Molino, Man. Estevez 75, Avellaneda v soboto 25. JULIJA

z začetkom ob 20 uri. Vabi Odbor.

Objave Primorskega

odbora

ZA JUGOSLOVANSKE VJETNIKE

Preko Primorskega odbora so darovali za jugoslovanske vjetnike sledeči rojaki in rojakinje:

Gregorič Franc	5.—
Tavčar Romana	11.—
Ferligoj Josip	6.—
Zobec Josipina	6.—
L. S.	10.—
Mover Josipina	2.—
Lipeč Valentina	1.—

Skupaj \$ 41.—

Prihodnji sestanek Primorskega odbora bo v ponedeljek 27. t. m. — Dnevni red: Komemoracija za naše žrtve.

Beseda o "ideji"

Menda nikjer med Slovenci ni ta beseda toliko v rabi — in seveda tudi v zlorabi — kot med nami v Južni Ameriki; saj je v vsaki naši, tudi manjši in manj pomembni, družbi toliko razpravljanja o "idejah". Ljudje imajo kaj radi na jeziku to besedo ter si nemalokrat med seboj, med Slovenci, radi kakšne "ideje" skočijo celo v las in to tudi takrat, kadar so takorekoč vsi enih "idej". Prav krotek in spoštljiv pa je naš človek, kadar stopi predenj tujec s svojimi "idejami". Spoštovanje gre včasih tako daleč, da nepoznanec, če zna lepo govoriti, odpušča največje nesmiselnosti in protislovja, tudi takšna, ki mogoče žalijo osebni čut in ki so v ostrem nasprotju z vsako resnico, kaj šele z našo miselnostjo in željami. Skoro se vsiljuje misel, da čimbolj je tujec nam nasproten in nevaren, tem manjšo odpornost kažejo nekateri proti njegovim zavijanjem.

Priliko sem imel prisostvovati razgovoru s pristašem "slobodne". Rojaki so res nekoliko ugovarjali njegovim nad vse nesmiselnim in izzivalnim besedam, to je bilo pa tudi vse. Ko sem sam nastopil proti njegovim, za nas pač preveč sramotilnim izjavam, so bili nekateri ozlovoljeni, ker, po njihovi misli, je treba spoštovati "ideje". In te "ideje" so bile res svojevrstne. V popolnem nasprotju, ne samo z resnico ampak še bolj z našimi željami in čuvstvom, je razpravljaval o poteku sedanjih svetovnih dogodkov,

kakor to zmore le prodanec. Po njegovem bi se morali Slovani medsebojno poklati ter tako omogočiti uspehe Nemcem, Madžarom, Italijanom in podobni golazni "novega reda", med katero spada po njegovi misli, tudi "nezavisna". Njegove besede bi pred nekaj leti zelo potrpežljiv človek morda še nekako smel prenesti, ali danes, po vseh sedanjih dogodkih... ko se bide orjaška borba za usodo človeštva in predvsem še za usodo slovanstva, nikakor ne. Čas je, da se že enkrat otresemo pretiranega spoštovanja napram tujim "idejam" in da v podobnih slučajih odločno nastopimo proti vsakemu iz-zivaču ter ga z njegovimi "idejami" vred postavimo pred vrata. Saj ni, da bi pri tem morali takoj nastopiti z nasiljem, kakor takšni ljudje gotovo zaslužijo. V večini slučajev je dovolj odločna beseda, ako pa ta ne zaleže, ga je treba v ljudno spremljati do vrat. Če pa še to ni dovolj, mu je treba pač s konico stopala olajšati odhod. To bi morala biti v podobnem slučaju naša "ideja" v vsaki naši družbi! Moti se vsakdo, ki misli, da bo z dolgovnim besedovanjem kaj dosegel pri takšnih ničvrednih. Kako boš razpravljaj s človekom, ki venomer isto ponavlja kakor gramofonska ploča; kadar pride igla na ploči do konca, skoči spet na prvotno mesto ter začne vso pesem iznova — pojav, ki ga opazimo pri vseh šarlatanih, prodajalcih in omejenih. Prizanesljivost je v takšnih slučajih popolnoma nemestna.

I. P.

Cerkveni vestnik

19. jul. maša na Paternalu za Julijo Hammer. Molitve na Avellanedi.
26. jul. Maša na Avellanedi za Jožeta ter Franciško Čermelj in Rastice Kandus. Molitve na Avellanedi.

Cirilova nedelja

je bila prav lepa. Vdeležba bi pa bila lahko večja. Čudno, kako so postali zmrznjeni nekateri rojaki. Pevci so se pa lepo odrezali in dokazali v svojem in v imenu rojakov hvaležnost pevovodju Cirilu.

Popoldne je bila čajanka s kinopredstavo, ki je razveselila male in velike. Prav od srca smo se nasmejali in pri polni mizi tudi veselo porazgovorili. Okrog obeh Cirilov, obeh pevovodij, se je zbrala vesela

KADAR IŠČETE SLUŽBE obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

Slovenski stavbenik

za načrte, betonske preračune in Firmo,

obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJSEK

Av. Francisco BEIRO 5329-31
Villa Devoto U. T. 50 - 0277

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILLOVIČ

de Falicov in

DR. FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.

DONATO ALVAREZ 2181

U. T. 59 - 1723

Slovenska babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovcem. Sprejema penzioniste iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ANA CHRPOVA

ENTRE RIOS 621
U. T. 38, Mayo 8182

"Gospodarsko Podporno Društvo Slovencev"

VABI

vse cenj. rojakinje in rojake na prireditev, dne

19. T. M. OB 5 URI POPOLDNE

katera se bo vršila v naših društvenih prostorih, ulica

SIMBRON 5148.

Na sporedu, poleg pevskih točk, boste imeli zopet priliko videti na odru tudi naše malčke.

SPORED:

- 1) Otvoritev, orkester.
- 2) Pevski zbor.
- 3) Deklamacija: "Slovanski svet ti si krasan" izvaja Danica Gorjup.
- 4) Prizor, izvaja naraščaj.
- 5) Deklamacija.
- 6) Deklamacija: "El Enojo", Rudolf Živec.
- 7) "VEDEŽ", lepa igra v dveh dejanjih, katero bodo izvajali otroci.

PO KONČANEM SPOREDU: PROSTA ZABAVA IN BOGAT SREČOLOV

SVIRA SLOVENSKI ORKESTER "ISTRA"

K mnogoštevilni udeležbi vljudno vabi

O D B O R

G.P.D.S. že sedaj naznanja, da se dramski odsek pripravlja za uprizoritev dramske slike v treh dejanjih "MATTI"

družba in se ogasila vesela pesem.

Zene in dekleta so pa res lepo poskrbele za veselje. Gospa Cotičeva, Kerševanova, Klanjškova in Husova so imele polne roke dela, da so slašice in pecivo primerno razredile, dekleta pa so uslužno stregle.

V cerkvi smo tudi videli nekaj novega. Gospa Cotičeva in Vanda Čehovinova sta oskrbeli za ta dan svetogorski Mariji nov umetno vezan prt, ki krasi odslej sliko svetogorske Marije.

Vsem rojakom in rojakinjam naj bo na tem mestu izrečena zahvala za ljubeznjiv trud in žrtev, ki sta dali ne le mnogo dela temveč tudi strošek.

Rojak v potrebi

Že 15 mesecev leži bolan 33 letni Anton Černugelj, doma iz Lokvice pri Metliki, po delu mizar. Premnogim rojakom je on v stiski pomagal. Sedaj pa je on vsakrjni potrebi, ker je porabil vse prihranke. Kdor bi mogel kaj prispevati, naj izroči g. kaplanu Hladniku, pri katerem se lahko informira tudi o stanju bolnikovem.

Misijon na Paternalu

Vsi rojaki, kateri živite v bližini cerkve sv. Neže imate v teh dneh priliko, da prenovite svoje srce in

se spet spomnite kam vodi vašega življenja pot. Pri sv. Neži se vrši sv. misijon, ki se je začel 12. jul. in bo trajal do 26. julija.

Misijski govori so vsak dan ob 8 uri po sv. maši; ob 17 uri za otroke, ob 18 uri pa za odrasle.

Potrudite se tisti, kateri morete. Potrebni ste pa božje besede vsi. Tisti, kateremu se zdi, da je ni potreben, mu je pa še prav posebno nujna!

Hladnik Janez

Slov. Babica

FILOMENA BENES-BILKOVA

Diplomirana na Univerzi v Pragi in v Buenos Airesu
Ordinira od 9 zjut. do 9 zvečer

LIMA 1217 — BUENOS AIRES

U. T. 23 - Buen Orden 3389

Krojačnica "Gorica"

Franc Leban

WARNES 2191 Bs. Aires
Nasproti postaje La Paternal

Dr. LUIS RAZUMNEY

KIRURGIČNI ZOBOZDRAVNIK

DIATERMIA — ELECTROCIRUJIA

Sprejema vse dni od 14 do 20 ure.

SEGUELOLA 1848 — U. T. 67 - 3961 — BUENOS AIRES

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost. razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni

Dr. A. AZAGUIRRE.

Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obistih, jetrah, želodcu, živčevju, glavobol in revma zem.

Zenske bolezni.

Analizacije krvi, vode itd. so izvršene po Profesorju Narodne Univerze v Buenos Airesu Dr. I. Raffo.

RAYOS X, DIATERMIA in ELEKTRIČNO ZDRAVLEJNJE.

Zdravniški pregled \$ 3.—

Sprejemamo: od 9—12; pop. od 15—21. — Ob nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

(1 kvadro od Av. de Mayo v višini 200)

SLJIVOVICA

ŽGANJE

PELINKOVEC

VERMUT

KIS

Zlatko Badel

Avenida Maipú 3146-50 Olivos F.C.C.A.

U. T. Olivos (741) - 1304

PERRAMUS SUKNJO OBLEKO

dobite na veliko izbiro iz najfinejšega blaga.

CENE ZMERNE — DELO PRVOVRSTNO

Krojačnica

LEOPOLD USAJ

GARMENDIA 4947

La Paternal Buenos Aires

SLOVENSKI LIST

List izdajata: "SLOVENSKI DOM" in KONSORCIJ

Vidov dan leta 1914. v Sarajevu

Nedelja 28. junija 1914. Vreme je krasno: nebo je brez oblaka in dočela višnjeve barve, kakor je zmerom v gorah ob jasnih dneh. Vidi se, kakor da bi bilo Sarajevo z okoličjo posuto z zlatim prahom. Gore se zde v junjskem solncu nekam prozorne. Majhna reka, ki teče skozi Sarajevo, je čista, ko da bi tekle solze. Sence so globoke, kakor da bi hotele obvarovati pred solncem še zadnje ostanke nočne teme. V zraku se čuti nekaj prazničnega; gorke solnce je opijaniilo tudi ptice in je dalo vsej prirodi po tednu neprestanih neviht prekrasen blesk.

Ulice so v zastavah. Množica, ki je z vseh koncev obeh dežel prihitela v Sarajevo, nestrpno vrvi sem in tja. Že so zavzeli svoja mesta orožniki in agenti tajne policije. Muslimani, katoličani in židje odhajajo z doma in iz oči jim sije radovednost in veselje, med tem ko so se pravoslavni zatekli v cerkev, da molijo za vse mrtve od Kosovega do danes. Saj je vidovdanski praznik, dan, ko narod žaluje.

Toda kakor v posmeh srbskemu narodu, kateremu Vidov dan je nekaj svetega, se ima vršiti slavnostni prihod Avstrijca, najvojvode Francisa Ferdinanda. In kakor ni mogel srbski narod preboleti aneksije Bosne in Hercegovine, tako tudi ni mogel mirno prenesti te provokacije.

Kdor tedaj pozna svobodoljubnega in domoljubnega Srba, saj imamo zato dovolj dokazov tudi v sedanji vojni, se ne čudi, da je prišlo do tega, kar se je zgodilo 28. junija 1914 v Sarajevu, kjer sta postala žrtvi srbskih rodoljubov oholi in častihlepni habsburgovci nadvojvoda

Franc Ferdinand in njegova žena.

Ošabni Ferdinand se ni oziral na svarila grofa Wolkensteina, naj ne gre v Bosno, Avstrijec je hotel pokazati Srbom, da se jih ne boji. Šel je in našel tam smrt.

Po taktičnem načrtu Danila Ilića so se imeli atentatorji razvrstili tako-le: Čabrinović na prostoru med obema mostoma na obrežju, nekoliko dalje od njega Gavrilu Princip, ki naj bi bil oborožen z revolverjem in z bombami; pred magistratom bi imel stati Grabež. Izmed skupine Danila Ilića, ki so se ji priključili iz Srbije došli atentatorji, se je imel mladi Popović postaviti pred muzejem, Vasa Čubrilović pred licejem in Mehmedbašić na mestnem korzu. Da ne bi vzbujali pozornosti, so se domenili, da se mora vsak pomešati med množico ondi, kjer je najbolj gosta, govoriti prav glasno in se ne skrivati pred agenti.

Princip je že na poti na usodno mesto. Ne mudi se mu; še ima dovolj časa. Slovesen prihod Francisa Ferdinanda je določen točno na deseto uro. Ko hodi tako po ulicah, se slučajno ustavi pred izločnim oknom neke trgovine in vidi v steklu svojo podobo: bil je blede obraz in oči so mu vročeno plamtele.

Ali se nemara bojim?... je vprašal vznemirjeno in si je s tresočo roko popravljal ovratnik. Bil je osumljen nad samim seboj, ko se je videl tako izpremenjenega.

Ah, saj bo minilo, — si je dejal in je s pospešenimi koraki stopal dalje. V bližini je bila majhna kavarna Semiz, kamor je po navadi zahajal. Krenil je tja in je vstopil. Od tu je navedeno zrl na ulico. Kdaj pa kdaj ga je streslo po životu. Vročica. Množica je vrvela po ulici.

Videl je mnogo dragih mu oseb; spomin na to ali ono mu je šinil po možganih tako naglo, kakor je šinila po tleh senca oblaka, ki ga je veter pognal mimo solnce. Zdelo se mu je, da vse dobiva sanjsko podobo. Iz sanjarenja so ga vzbudila znana dekleta, ki so prišla v bližino kavarne. Brž jih je povabil k sebi, jim ponudil limonado in kolačev, se smejal z njimi. Čutil je, da se izgublja duše, negotove misli; le na dnu duše je čemel moreč občutek.

Čabrinović je že čakal na svojem mestu. V njegovi neposredni bližini sta bila samo dva človeka: orožnik in neki bebec, ki ga je poznal vsak človek v Sarajevu. Medtem ko so v pravoslavni cerkvi molili za mrtve, se je oglašilo ob pol enajsti uri nekje v ozadju bučanje človeških glasov; iz tisočev grl so prihajali "živio" kliči in se izgubljali kakor grom nekje pod gorami.

Že se je pojavila povorka na začetku ulice. Opazil je vrsto avtomobilov. Segel je v žep in je odvil bombico.

V katerem vozu je njegova cesarska Visokost? — je vprašal orožnika.

V prvem, — mu je odvrnil mož postave, ki se je skrbno oziral na vse strani, le Čabrinovića ni pogledal.

Avtomobili so se približali: počasi in veselo. Ob šoferjevi strani je plapolal avstrijski prapor črno-

TRGOVINA JESTVIN
"Bela Ljubljana"
IVAN MOČNIK
Sapaleri 2700 na Paternalu
U. T. 59 - 0467

žolte barve. Tik šoferja je sedel adjutant. V vozu sta bila Franc Ferdinand in soproga, njima nasproti je sedel vojaški guverner Bosne in Hercegovine general Potiorek.

V trenutku, ko je bil avto tik pred njim, je Čabrinović z naglo kretujoč roko na rob nabrežja. Začelo se je prasketanje. Nekaka majhna, grozeča stvar je letela nasproti nadvojvodi in se ustavila na desni strani avtomobilove karoserije. Nadvojvoda Ferdinand je mirno sunil proč bombico, ki je padla pred sosedni avto. Začul se je strahovit pok. Bomba je izklopala veliko luknjo v tlak in vrgla na vse strani kamenje in prst. Med njim so leteli po zraku drobci železa. — K sreči ni bil nihče ubit. Ranila je samo nekega polkovnika iz nadvojvodovega spremstva ter več oseb iz množice. Vsi so bili lahko ranjeni.

Čudež. Šipe na okoliških oknih so se razbile in steklo se je zvenketaje vsulo na tlak, celo železna vrata okoliških trgovin so se preluknjala kakor da bi bila iz kartona.

Avtomobili so nadaljevali vožnjo. Treba je, da se izvrši program. Medtem je Čabrinović urno skočil v bližnjo vodo. Ljudje so se spustili za njim; vlovila sta ga orožnik in neki Nemec. Odvedli so ga na policijsko ravnateljstvo, ki je bilo prav blizu. Orožniki so ga morali braniti pred razjarjeno množico, ki ga je napadala s pestmi.

Povorka se je ustavila pred mestno hišo, vso okrašeno z ogromnimi zastavami. V veliki sprejemni dvorani je pričakoval gosta občinski svet. Možje so že izvedeli novico. Zupanova roke so se tresle. Začel je govoriti jecljaje in medlo.

(Nadaljevanje)

VELIKI ZAVOD "RAMOS MEJIA"

MODERNI PROTIVENERGIČEN PRIPOMOČEK

BLENORAGIA aguda, napačno zdravljenja

Naš način zdravljenja popolen in brez bolečin

KRI, LUES IN KOŽA: Lišaj, Izpadanje las

Ženske, PLJUČNE, SRČNE.

SPOLNA SLABOST: se opomore po načinu Prof. Fürbringerja.

REUMATIZEM že zastarel

ZELODEB: Kislina, Napetje in Rana

HEMORODE IN POVPANENJE ŽIL brez operacije

GRLO, NOS IN UŠESA: Divje meso, Vnetje in oglušnost

POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— — PLAVEVANJE PO \$ 5.—

ANALIZE BREZPLAČNO. — Naša priznana Klinika z 20 letnim delovanjem, je upravljana po SPOSOBNIH SPECIJALISTIH.

GOVORI SE SLOVENSKO

Sprejema od 9 do 21 ure — ob nedeljah od 8 do 12 ure

RIVADAVIA 3070 (PLAZA ONCE)

KNEZ SEREBRJANI

ROMAN IZ ČASOV IVANA
GROZNEGA

Nadaljevanje 11

Ko so zagledali carjeviča, so vsi poklekli.

"Česa prosite, vatlarji?" — je vprašal carjevič malomarno.

"Batjuška!" so odgovorili starešine, "prišli smo prositi tvoje milosti! Bodi nam zaščitnik! Usmili se naših glav! Opričniki nas popolnoma uničijo z ženami in deo vred!"

"Glej jih, tepee!" je rekel carjevič in se posmehljivo obrnil k Basmanovu. "Ti bi radi obdržali žene in blago sami zase. Kaj pa javkate tukaj? Pojdite domov; bom že poprosil, no, očeta za vas, tepee!"

"Oče ti naš, daj ti Bog mnoga let!" so zakričali trgovci.

Carjevič je sedel na konju. Poleg njega je bil Basmanov. Prosilci so klečali pred njima. Njihov voditelj je držal skledo s kruhom in soljo.

Maljuta je vse to videl skozi okno. "Gosudar!" je pošepetal carju, "gotovo ga je zapeljal kdo izmed tistih, ki so sedaj z njim. Poglej, kako ga ljudstvo po carsko pozdravlja!"

In kakor se čarovnik ustraši peklenških sil, ki jih je sam izzval, tako se je Maljuta ustrašil izraza, ki so ga njegove besede priklicale na Ivanov obraz.

S carjevega obličja je izginilo vse, kar je bilo človeškega. Tako strašnega ga Maljuta doslej še ni videl. Preteklo je nekaj trenutkov. Naenkrat se je Ivan nasmehnil.

"Griša," je rekel in položil obe roki Skuratovu na rame. "Kako si mi pravkar rekel? Sekam veje in grče, deblo pa stoji zdravo?"

"Griša", je polagoma nadaljeval car, poudarjajoč vsako besedo in gledajoč v Maljuto z nekako groznou zaupnostjo, "ali hočeš izravnati izdajstvo s koreninom?"

Zlobno veselje je skrivilo Maljuti ustnice.

"Za tvojo milost, hočem ga," je pošepetal, tresoč se po vsem telesu. Izraz Ivanov se je v trenutku izpremenil. Usneve je izginil in njegove poteze so postale hladne in kamenito neupogljive. Obličje mu je bilo kakor iz marmorja izklesano.

"Ni treba odlašati!" je rekel pretrgano in ukazujoče. "Naj nihče ne

zve tega! Danes bo na lovu. Še danes naj ga najdejo v gozdu. Na reko, da se je ubil, ko je padel s konja. Ali poznaš Nečisto lužo?"

"Poznam, gosudar."

"Tam naj ga najdejo!"

Car je pokazal na vrata.

Maljuta je odšel; v veži je zadihal svobodnejše.

Car je dolgo stal nepremično. Potem je stopil počasi k svetim podobam in padel pred njimi na kolena.

Izmed vseh Maljutinih služabnikov je bil Matvej Homjak najdržnejši in najspretnější njegov oproda. Nikdar se ni ogibal nevarnosti, ljubil je razbojništvo in napadanje ter je v zverstvu zaostajal samo za svojim gospodarjem. Če je bilo treba zažgati vas ali podtakniti pismo, zaradi katerega je bil potem bojar usmrčen, ali če je bilo treba komu ukrasti ženo, so vedno pošiljali Homjaka. In Homjak je zažigal vasi, podtikal pisma in namesto ene žene jih je privedel vedno po več.

Tudi sedaj se je obrnil Grigorij Lukjanovič na Homjaka. Nihče ni slišal, kaj sta govorila med sabo. Toda še tisto jutro se je zgodilo tole: Ko so carjevičevi lovski psi družno lajali po okoličji Moskve in je bila pozornost lovecev, stoječih na stojiščih, obvladana od pričakovanja; ko je vsak napenjal oči in se ni nihče brigal za to, kaj delajo njegovi tovariši, takrat sta jahala po stranski poljski poti, oddaljujoč se od mesta lova, Homjak in Maljuta, med njima pa je z vklejenimi rokami, k sedlu privezan, jahal nekdo tretji, ki mu je obličje zakrivala črna kapuca, potegnjena dol do brade.

Na ovinku poljske poti se jim je pridružil dvajset oboroženih opričnikov in vsi skupaj so brez besed nadaljevali svojo pot.

Lov se je medtem vršil po svojem redu in nihče ni opazil carjevičeve odsotnosti, razen dveh mož, ki sta sedaj zaklana umirala v grapi.

Kakih trideset vrst od Slobode je stalo sredi spečega gozda globoko in nepreohodno močvirje, ki ga je ljudstvo imenovalo "Nečisto lužo". Mnogo čudežnega se je pripovedovalo o tem kraju. Drvarji so se mu o mraku bali približati. Zatrjevali so, da v poletnih nočeh tam nad vodo migljajo lučce — duše ljudi, ki so jih ubili razbojniki in jih pometali v Nečisto lužo.

Tudi ob belem dnevu je imelo to

močvirje nekaj mračnega in tajinstvenega na sebi. Velika drevesa, spodaj brez vej, so molela iz kalne, črne vode. Odsevajoč v njej kakor v motnem zrcalu, so navzemala pošastne podobe fantastično pohabljenih ljudi in nepoznatih živali. Človeškega glasu ni bilo slišati iz močvirja. Kite divjih rac so priletavale sem ter tja k močvirju, da so se skupale v njegovi vodi. V trstju so se oglašali žalobni kriki povodnih ptic. Črni vrani so letali nad vrhovi dreves in njih zlokobno krakanje je odmevalo nad vodo. Včasih so se iz velike daljave oglašili udarci sekir, trušč posekanega drevesa in votli padeci njegov.

Kadar pa je solnce zašlo za vrhovi dreves in se je čez močvirje ulegla prozorna para, so umolkli udarci sekir in prejšnje zvoke so zamenjali novi. Pričelo se je enakomerno regljanje žab, od početka tiho in pretrgano, potem pa glasneje v skupnem zboru.

Čim bolj se je tema zgoščala, tem glasneje so regljale žabe. Njihovi glasovi so se spajali v neprestano regljanje, tako da se ga je uho popolnoma navadilo in da je skozen razločevalo daljno tuljenje volkov in skovikanje sove. Tema se je zgoščala; predmeti so izgubljali svojo prejšnjo podobo in se obdajali z novimi oblikami. Voda, drevesne veje in meglene sape so se zlivale v eno celoto. Podobe in glasovi so se združevali in se umikali človeškemu umevanju. Nečista luža je postajala last nečistih sil.

Temu zakletemu kraju so se bližali Maljuta in opričniki, toda ne v temni noči, marveč v solnčnem jutru.

Tisti čas, ko so oni hiteli in poganjali svoje konje, pa se je zbirala v gostem gozdu ne daleč od Nečiste luže družba drugačnih junakov, sumljive vrste.

13. Vanjuha Prsten in njegovi tovariši.

Na široki jasi, obdani s starimi hrasti in nepreohodno goščavo, je stalo nekaj prizemskih koč, med njimi pa je na prevrnjenih deblih, na izruvanih koreninah, na kupih sena in suhega listja ležala in sedela množica ljudi razne starosti in raznih noš. Iz gozda so neprestano prihajali oboroženi mladi in se pridruževali tovarišem. Mnogo raznoličnosti je bilo med njimi. Nekateri so no-

sili kmečke kaftane, drugi spodnje dolge sukne, tretji zipune, še drugi so bili v samih capah; nekatere je bilo videti med drevjem v zlatu. Nekateri mladi so bili opasani s sabljami, drugi so imeli v rokah jermene s težkimi krogli, ali pa so se opirali na široke helebarde. Bilo je tu dosti ran, brazgotin, razmršenih glav in nepočesanih brad.

Hrabra družba se je bila razdelila v razne skupine. Sredi jase so kuhali kašo in pekli govedino na dračju. Nad ognjem so viseli kotli; dim je v sivih oblakih izstopal iz zelenega mraka, ki je obdajal jaso kakor trdna stena. Kuharji so pokaljševali, si brisali oči in se obračali od dima.

Nekoliko dalje v stran je starel s kodratno glavo in dolgo brado mladini pripovedoval pravljice. Govoril je stoje, oprt ob sekiro, ki je bila nasajena na dolgo toporišče. Tako stoje je starel lahko bolje pripovedoval nego sede. Lahko se je vzravnaval in se oziral na vse strani ter na pripravnem mestu zamahnil s sekiro in po junaško požvižgal. Mladi so ga poslušali z resnično naslodo. Nastavljali so ušesa in odpirali usta. Nekateri so posedli po tleh, drugi so zlezli na veje, nekateri pa so se enostavno razkoracili in so poslušali z izbuljenimi očmi; večji del pa so ležali na trebuhu, oprti s komolci ob tla, z brado v dlani, češ, tako je še najboljši pripravo.

Nekoliko dalje sta stala dva mladenca in se s pestmi bila po glavah. Igra je šla za to, kdo da prvi poprosi priznanašanja. A prositi ni hotel niti eden niti drugi. Oba nasprotnika sta imela že glave rdeče kakor pesa, a silne pesti niso nehale padati po njih, kakor kladivo po nakovalu.

"Hej, ali bi ne odnehal, Hlopko?" je vprašal tisti, ki je bil videti slabejši.

"Le še počakaj, brate Andruška! Kadar bom mislil, ti bom že povedal. Ampak tebi bi pa kmalu, kmalu slabala pela!"

In pesti so bile dalje.

"Le pogledite, bratje, Andruška se takoj zvali!" so govorili gledalci.

"Ne, — ne zvali se!" so trdili drugi, "zakaj bi se zvalil, saj ima močno glavo!"

"No, boš videl, da se zvali!"

Toda Andruški se res ni dalo, da bi se zvalil. In namesto da bi protivnika udaril po temenu, ga je

ročno mahnil po sence.

Hlopko se je zvalil.

Mnogo izmed gledalcev se jih je zasmejala, večji del pa je izrazil nejevoljo.

"To ni pošteno, to ni pošteno!" so kričali. "Andruška ga je ukanil. Andruški jih je treba naštet!"

In takoj so mu jih naštel.

"Odkod vas je Bog prinesel, junake?" je vprašal stari pravljicar nekoliko mladev, ki so pristopili k ognju in se malodušno ozirali na vse strani.

Pripeljal jih je čokat mladee s širokim nožem za pasom; dečki niso imeli orožja; kazalo je, da so novinci.

"Slišite, sokoliči!" je rekel mladi hrust in se obrnil k njim. "Ded Koršun vpraša, odkod vas je Bog prinesel. Odgovorite dedu!"

"Stvar je, kako bi dejal, ta. Jaz sem izpod Moskve," je odgovoril nekoliko negotovo eden od mladev.

"Zakaj pa si zletel iz gnezda?" je vprašal Koršun; "ali ti je postalo tam premraz ali prevroče?"

"Bržkone prevroče!" je odgovoril mladee. "Ko so opričniki zažgali bajte, mi je bilo najprej vroče, ko pa je koča zgorela, mi je bilo zunaj premraz."

"Taka je torej ta stvar. Nisi neumen, fant. No, zakaj si pa ti prišel?"

"Domačijo sem prišel iskat."

Razbojniki so se zasmejala.

"Vidiš ga, kaj si je izmislil. Kakšno domačijo neki?"

"I, ko so mi opričniki pobili mater in očeta, sestre in brate, mi je postalo žalostno samemu na svetu. K dobrim ljudem pojdem, sem si mislil, ti mi bodo dali jesti in piti in mi postanejo bratje in očetje! Srečal sem v beznici tegale fanta in sem ga poprosil, naj me vzame s sabo."

"Dober fant si!" so rekli razbojniki; "sedi k nam, pozdravljen pri nas, bratje ti bomo."

"Pa tisti tamle, ki viha nos, kakor bi bil neslano jedel? Hej, ti kislica, zakaj se kremžiš? Odkod si?"

"Izpod Kolomne!" je leno odgovoril mladi hrust, ki je žalosten stal za drugimi. Jezik se mu je od lenobe komaj obračal.

"Nevesto so mi vzeli!" je odgovoril mladee nejevoljno in zategnjeno.

(Nadaljevanje)